

A közpolitika forradalma Magyarországon

Bokros Lajos
professzor és vezérigazgató
Közép- Európai Egyetem
Budapest, 2006

Elvesztett évtized (2000-2010)

- Ω **Vége az egyensúlyromboló növekedésnek és a kivánságműsor gazdaságpolitikának**
- Ω **Alacsony növekedéssel, inflációval és romló életszinvonallal fizetünk a hibákért**
- Ω **Élenjáró reformországból kockázatos üzleti tereppé váltunk hiteltelen közbeszéddel**
- Ω **Felzárkózás helyett lemaradás nemcsak Közép-, hanem Kelet-Európához képest is**

Mi a közpolitika (public policy) ?

Ω **A társadalom egészét érintő kormányzati döntések mögött meghúzódó szakmailag megalapozott és egymással összehangolt elképzelések, eszközök, megoldások olyan rendszere, ami demokratikus politikai berendezkedés esetén a társadalommal folytatott érdemi párbeszéd nyomán segíti a társadalom fejlődését folyamatos politikai felelősségvállalás mellett**

Magyarországon a “politics” teljesen kiszorította a “policy”-t

- ∞ **Következmények:**
- ∞ **folyamatos valóságtagadás**
- ∞ **a társadalom félrevezetése**
- ∞ **a közigazdasági és jogi kultúra hanyatlása**
- ∞ **látványpolitika érdemi cselekvés helyett**
- ∞ **politikai és szakmai felelősség elporladása**
- ∞ **befelé forduló parlamenti kultúra: magyar ugar**

Közpolitika ma: a folyamatos szerkezeti reformok politikája

- Ω **Reformok célja:**
- Ω **közszolgáltatások minőségének javítása**
- Ω **hozzáférés esélyegyenlőségének növelése**
- Ω **szolgáltatások költséghatékony előállítása**
- Ω **oktatás, gyógyítás, nyugdíj: öngondoskodás és állami kényszerszolidaritás egyensúlya**
- Ω **szociálpolitika: kisebb de célzottabb állami jóval nagyobb társadalmi szolidaritás !**

Felsőoktatás: elég-e a tandíj ? (szükséges, de nem elégséges)

- ∞ **Negatív feladatok:**
- ∞ **fejkvótafinanszírozás megszüntetése**
- ∞ **közalkalmazotti jogállás és bérszabályozás felszámolása**
- ∞ **szenátusok gazdálkodási döntéshozatali jogának elvétele**
- ∞ **felesleges felsőoktatási intézmények azonnali bezárása**

Felsőoktatás: elég-e a tandíj ? (szükséges, de nem elégséges)

- ∞ **Legfontosabb pozitív teendők:**
- ∞ **gazdasági tanács helyett tulajdonosi irányító testület (board of trustees)**
- ∞ **fenntartók fizessék a fizikai infrastruktúrát**
- ∞ **állami intézménynél szigorúan a jövőbeni munkaerőpiaci kereslet függvényében**
- ∞ **tanárok fizetésének fedezete a tandíj**
- ∞ **növekvő mentesség - növekvő tandíj**

Felsőoktatás: elég-e a tandíj ? (szükséges, de nem elégséges)

- Ω Szenátus a tanszabadság letéteményese**
- Ω rektor szabadon dönt a tanárok felvétele, elbocsátása, javadalmazása tárgyában**
- Ω diákok minden tanárt minden tanfolyam után alaposan és írásban értékelnek**
- Ω intézmények évente kötelező minősítése**
- Ω minden egyetem, főiskola és program akkreditációja nemzetközi bizottsággal**

Gyógyítás: elég-e a vizitdíj ? (szükséges, de nem elégséges)

∞ **Negatív feladatok:**

∞ **potyautasok gyógyításának felfüggesztése a baleseti sürgősségi ellátás kivételével**

∞ **ingyenes kórházi és közgyógyszerellátás megszüntetése, támogatás egységesítése**

∞ **gyógyító személyzet közalkalmazotti jogállásának megszüntetése az állami (önkormányzati) tulajdonú intézményekben**

∞ **felesleges kórházak bezárása, átalakítása**

Gyógyítás: elég-e a vizitdíj ? (szükséges, de nem elégséges)

- Ω Legfontosabb pozitív teendők:**
- Ω versengő magánbiztosítók jogi, pénzügyi és szabályozási feltételrendszerének kidolgozása, reform fokozatos bevezetése**
- Ω abszolút összegű, minimálisan fizetendő egyéni egészségbiztosítási díj azonnal**
- Ω 8%-os egészségbiztosítás az abszolút küszöbérték felett a munkavállalóknak**
- Ω 13. havi bér, nyugdíj legyen ennek fedezete**

Gyógyítás: elég-e a vizitdíj ? (szükséges, de nem elégséges)

- ∞ gyógyítási szolgáltatások többcsatornás, osztott finanszírozásának előkészítése**
- ∞ magán egészségbiztosítási pénztárok (MEP) alapítása, kötelező tagság meghirdetése**
- ∞ átmeneti időszak: választás egy év alatt**
- ∞ nem választók és jövedelemnélküliek hozzárendelése egy, a magánbiztosítók által közösen fenntartott MEP-hez (nem TB)**
- ∞ egészségbiztosítási felügyelet létrehozása¹¹**

Gyógyítás: elég-e a vizitdíj ? (szükséges, de nem elégséges)

- ∞ Gyógyító szolgáltatók szabad versenye a MEP-ekért és rajtuk keresztül a betegekért**
- ∞ MEP nem utasíthat vissza beteget, de díjat emelhet többlet kockázati tényezők esetén**
- ∞ Szolgáltató nem utasíthat vissza beteget, ha vele szerződött MEP-hez tartozik !**
- ∞ Vizitdíjat önrészként a MEP-ek bevezetik, a gyógyítók pedig eleve követelni fogják**
- ∞ teljesítmény szerinti bér a gyógyításban**

Nyugdíj: elég-e a paraméterek változtatása az első pillérben ?

- Ω **Nyugdíjkorhatár fokozatos emelése 65 évre**
- Ω **korkedvezményes nyugdíj megszüntetése**
- Ω **megszerzett rokkantnyugdíjak évente kötelező felülvizsgálata, újak szigorítása**
- Ω **egyéni számlás állami nyugdíj (NDC) gyors kidolgozása és mihamarabbi bevezetése**
- Ω **nyugdíj mellett szabad legyen dolgozni, de kelljen NDC-járulékot fizetni várományért**
- Ω **nyugdíj nem lehet többé politikai cukorka**

Munkaerőpiaci szabályozás

- Ω **Román és bolgár állampolgárok szabad munkavállalása az EU-tagság pillanatától (szolidaritás a határon túli magyarokkal !)**
- Ω **minimálbér eltörlése (Németország) vagy legalább egységesítése és befagyasztása**
- Ω **heti munkaidő nem csökkenhet, fizetett ünnepek száma nem emelkedhet**
- Ω **határozott idejű munkavállalásnak ne legyen semmilyen időkorlátja**

Munkaerőpiac és közteherviselés

- ∞ **Minimálbér felbruttósítása 18% SZJA-val**
- ∞ **Munkavállalók: 8% Eü, 10% Ny, 18% SZJA**
- ∞ **Munkaadók: 10% Eü, 18% Ny**
- ∞ **ADÓÉK (bruttó munkaerőköltség és nettó kereset hányadosa) így pontosan 100%**
- ∞ **Ha marad a 36% SZJA kulcs, annak küszöbe egybeeshetne a 18% Ny megszűnésével**
- ∞ **Minden ingatlanra értékalapú adó minden egyéb adó helyett (kamat, szolidaritás, stb.)**

Szép, új világ ?

- Ω **Minden előadásból kimaradnak lényeges elemek: közoktatás, közigazgatás, kultúra és sport támogatása, állami beruházások, határon túli magyarok támogatása, stb.**
- Ω **Ha van teljes reformkötelezettség, akkor a fenti területek érdemi reformja elindítható**
- Ω **Ha nincs, akkor íme egy minimális program, ami a főbb reformcélok elérése mellett a kv fenntartható pályára állítását is szolgálja**